

Висновки. Вступ України до Світової Організації торгівлі в стратегічному плані матиме позитивні макроекономічні наслідки як для всієї економіки країни, так і для економіки агропромислового комплексу.

Невідкладним є завдання формування механізмів посилення позитивного впливу нового торговельного режиму на економічний стан країни та розробки системи заходів щодо мінімізації негативних наслідків вступу. Без попереднього доопрацювання механізму щодо методичних засад зниження рівнів митних тарифів може завдати для неї звичних втрат.

Розширене відтворення експортного потенціалу вимагає обов'язкового застереження щодо вимог ГАТТ/СОТ. Скорочення відриву у розвитку експортного потенціалу АПК України від зарубіжних країн є основним методичним аргументом у механізмі субсидування експорту і визначення характеру його функціонування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бажал Ю. Стабилизационная политика и структурная перестройка экономики Украины. – К.: Манускрипт, 1995.
2. Оценка последствий реформ, осуществляемых ВТО/БИКИ. – 1998. – №22.
3. Філіпенко А.С., Андрієва Т.В., Бураковський І.В. та ін. Україна і світова організація торгівлі: механізми та соціально-економічні наслідки вступу. Аналітична доповідь. – К., 2003.

УДК 342.58:332.146.008.4

ДІЯЛЬНІСТЬ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ – УМОВА ПОЛІПШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Т.П.Гончарук, аспірант

Білоцерківський державний аграрний університет

В процесі реформування виникла необхідність в діяльності, направленій на підвищення ефективності і прибутковості сільсько-сподарського виробництва, підвищення рівня знань і навичок сіль-

госпвиробників та сільського населення, розвитку ринкової і соціальної інфраструктури села та підвищення рівня життя селян. Можливим це стало завдяки створенню в Україні мережі аграрних дорадчих служб, які існують у різних формах у 120 країнах світу. В “Європейській хартії розвитку сільських територій” (1996 р.) Рада Європи визначила, що сільськогосподарське дорадництво є основним елементом системи сільськогосподарських знань, до якої належать дослідження і навчання [1].

На початку 2002 року на основі досвіду роботи проекту міжнародної технічної допомоги “Проект підвищення рівня життя сільського населення в Київській області”, який з весни 2000 року працює у смт. Макарів Київської області, створено Київську Обласну Аграрну Дорадчу Службу (КОАДС). Першою структурою, створеною в рамках цього проекту, став сільськогосподарський обслуговуючий кооператив “Макарівський сільський сервісний центр”. Ця структура об’єднувала селян через членство у кооперативі та підвищувала рівень їх життя через надання різноманітних виробничих і соціальних послуг. Виробничі послуги надавалися у вигляді допомоги в обробітці землі, постачанні матеріально-технічних ресурсів, збиранні вирощеної продукції і її реалізації, рекомендацій щодо захисту рослин від шкідників і бур’янів тощо. Соціальні послуги включали розробку моделей передачі та утримання об’єктів соціальної сфери, навчання та соціальну адаптацію сільських безробітних, розвиток кредитної спілки, надання консультацій із соціальних питань тощо.

Саме в процесі роботи кооперативу з’явився попит на дорадчі послуги серед сільськогоспвиробників та сільського населення Макарівського району. На першому етапі для задоволення потреб в дорадчих послугах було розроблено та запроваджено стратегію створення і розвитку Макарівської аграрної дорадчої служби, яка з 2001 року функціонувала як підрозділ сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу “Макарівський сільський сервісний центр”.

Протягом 2002-2003 рр., виходячи з основних засад і принципів роботи дорадчих служб, видів запропонованих послуг (коме-

рційні та суспільно-корисні) та з урахуванням досвіду роботи Макарівської аграрної дорадчої служби на національному рівні, було створено Київську обласну аграрну дорадчу службу у формі комерційної організації (ТОВ “КОАДС”) і 5 філій (Макарівська, Згурівська, Ставищенська, Тетіївська і Білоцерківська).

ТОВ “КОАДС” бере участь у реалізації “Програми підвищення рівня життя сільського населення в Україні” і його місія полягає в наданні доступних і високоякісних дорадчих та інформаційних послуг, проведенні навчання сільськогосподарників та сільського населення Київської області з метою підвищення їхнього рівня життя й доходів. ТОВ “КОАДС” і його філії надають комерційні та суспільно-корисні послуги. До комерційних належать: консультації з питань розвитку рослинництва і тваринництва, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і кредитних спілок, розвитку кооперації, навчання сільськогосподарників та сільського населення навичкам бухгалтерського та податкового обліку і контрольо-ревізійної роботи, складанню бізнес-планів і аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств тощо. До суспільно-корисних послуг належать: навчання безробітних, розвиток сільських громад, передача та розвиток об’єктів соціальної сфери, різні послуги з переліку комерційних послуг за умови укладення контракту на їх фінансування з бюджету, розвиток третейських судів в аграрній сфері тощо.

Філії ТОВ “КОАДС” не є окремими юридичними особами, але мають власні субрахунки для ведення господарської діяльності. Така організаційно-правова форма господарювання надає можливість співпрацювати з різноманітними українськими організаціями і органами влади, отримувати фінансування з різних джерел, надавати всі можливі види дорадчих послуг. Макарівський, Згурівський, Ставищенський, Тетіївський і Білоцерківський райони стали базовими у мережі аграрних дорадчих служб Київської області. Дорадницькою діяльністю вони охоплюють не тільки райони, в яких безпосередньо створені, а також і навколишні райони, що знаходяться в даному регіоні (наприклад, Макарівська районна аграрна дорадча служба своєю діяльністю охоплює Поліський регіон, а

саме Макарівський, Бородянський та Іванівський райони). Для підвищення ефективності роботи такої організаційної структури, створення бази для надання дорадчих послуг у не базових районах та створення більш тісного співробітництва з місцевими адміністраціями і управліннями сільського господарства пропонуємо призначити дорадника-координатора у штаті управліннь сільського господарства не базових районів.

ТОВ "КОАДС" в квітні 2003 року відкрила свій філіал в Білоцерківському районі. В цій структурі на професійній основі працюють агроном-консультант, зоотехнік-консультант, економіст і спеціаліст із соціальних питань, які надають профільні консультації з питань технології сучасного виробництва, займаються вивченням аграрного ринку, надають соціальні послуги (розробка моделей передачі, утримання і розвитку об'єктів соціальної сфери, навчання та соціальна адаптація сільських безробітних, розвиток кредитної спілки, надання консультацій із соціальних питань) і ін. Наприклад, на сьогодні заключено 12 договорів абонентського обслуговування з господарствами Білоцерківського району, які включають комплексне обслуговування по рослинництву (допомога в придбанні засобів захисту рослин, посівного матеріалу, складання технологічних карт) і по тваринництву (складання ефективних раціонів годівлі, виходячи з наявної кормової бази). Крім цього, зоотехнічна служба надає послуги по ідентифікації ВРХ і вже заключено 43 договори на виконання цих послуг. Замовниками є 23 господарства Білоцерківського району і 20 господарств з Васильківського, Миронівського, Кагарлицького, Фастівського і Богуславського районів. В основному це великі сільгоспідприємства і племінні господарства. Ці послуги надаються згідно з державним замовленням. Агрономічний відділ дорадчої служби спільно з ТОВ "Надія" (с.Йосипівка Білоцерківського району) створили демонстраційну ділянку площею 8 га з вирощуванням на ній квасолі. Метою цього заходу є навчання і на конкретному прикладі доведення сільгоспідприємствам, зокрема фермерським господарствам, доцільності і економічної ефективності вирощування цієї культури.

Білоцерківська дорадча служба тісно співпрацює з районним управлінням сільського господарства і продовольства України Білоцерківської райдержадміністрації, проводяться спільні навчальні семінари.

При Білоцерківській дорадчій службі працює три пілотні громади, які створено у селах з низьким рівнем соціально-економічного забезпечення населення з метою його покращення. Розташовано пілотні громади в селах Фурси, Вільна Тарасівка і Терезине, куди щосередини виїжджають всі спеціалісти Білоцерківської дорадчої служби і надають приватним господарствам безкоштовні консультації з агрономії і зоотехнії. Крім цього, в с. Фурси відкрито філію Білоцерківської кредитної спілки “Профінцентр”. Поштоvhом для відкриття філії саме в с.Фурси стало відключення в 2003 році сільської котельні. Для того, щоб селяни змогли зробити проектну документацію і придбати індивідуальні котли, необхідні були кошти в розмірі 3-3,5 тисяч гривень на сім’ю. З метою вирішення цього питання і інших соціальних проблем (навчання дітей, лікування, придбання побутової техніки) за сприяння ТОВ “КОАДС” і за рахунок коштів Київської кредитної спілки “Профінцентр” з’явилася кредитна спілка в с. Фурси, яка на даний час вже надала населенню кредитів в розмірі 95 тисяч гривень. Клієнтами кредитної спілки є лише її члени, виключно жителі с. Фурси за рішенням громади. Щоб стати членом кредитної спілки потрібно сплатити членський внесок (10 гривень) і зробити вкладення в розмірі 10% від суми, яка береться в кредит, але при поверненні позики внесені 10% повертаються. Надаються кредити терміном до 2 років під 15-18% річних залежно від мети кредиту. Гарантом повернення кредитів виступає сільський голова с.Фурси. Повернені населенням позики не повертаються у КС “Профінцентр”, а залишаються в кредитній спілці с.Фурси для надання кредитів іншим селянам.

Загалом Білоцерківською дорадчою службою за 8 місяців 2003 року було надано 65 консультацій, з них по питаннях рослинництва — 25 (38,5%), по питаннях тваринництва — 24 (36,9%), по соціальних питаннях — 16 (24,6%), а за 3 місяці

2004 року вже надано 43 консультації, з яких по питаннях рослинництва — 12 (27,9%), по питаннях тваринництва — 13 (30,3%), по соціальних питаннях — 6 (13,9%), по економічних питаннях — 12 (27,9%). Наведені дані вказують на тенденцію до зростання попиту на послуги дорадчої служби, що завдяки доступу селян до необхідних знань сприятиме:

- підвищенню рівня ефективності і прибутковості господарств, збільшенню обсягів сільськогосподарського виробництва і забезпеченню аграрного бізнесу;
- розвитку несільськогосподарського підприємництва у сільській місцевості;
- доступу сільського населення до соціальних послуг;
- зростанню рівня зайнятості селян, що скоротить їх міграцію до міст;
- підвищенню рівня життя сільських жителів і поліпшенню їхнього добробуту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корінець Р.Я. Сільськогосподарське дорадництво: запитання та відповіді / Інститут сільського розвитку. — К., 2003. — 28 с.

УДК 633.1:338.432

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗЕРНОВОЇ ГАЛУЗІ В РЕГІОНІ

О.Т.Грєхова, асистент

Миколаївський державний аграрний університет

Зернове виробництво належить до стратегічних галузей будь-якої держави. Протягом тривалого періоду Україна за показником виробництва зерна на душу населення входила у першу десятку країн світу. Економічна криза у народному господарстві позначилась і на зерновиробництві. На зерновому ринку намітилась тенденція випередження темпів виробництва зерна над темпами